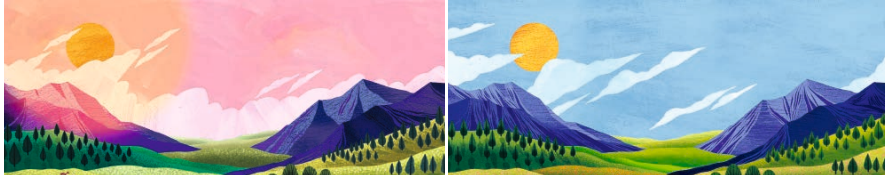

INHOUD

---

07 Inleiding

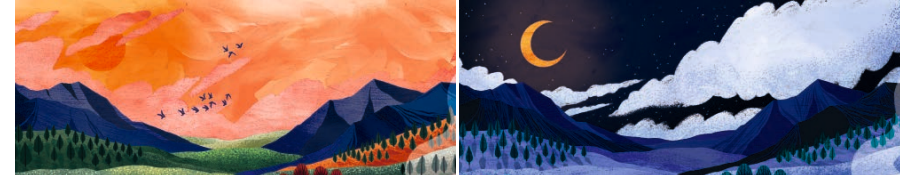

LENTE

- 17** De zangklok
- 18** Moestuïneren
- 22** Lepels snijden
- 25** Wildkamperen
- 28** Wildebloemensalade
- 30** Landschapstekenen
- 32** Fijnproeversfietstocht
- 34** Kleding opknappen
- 38** Kampvuuravond
- 40** Zeedieren spotten
- 42** Plantenremedies
- 46** Mindful wandelen
- 49** Eenvoudig leven

ZOMER

- 55** Wildzwemmen
- 58** Een tuin vol dieren
- 60** Zeevissen
- 65** Natuurdagboek
- 66** Kampvuurkoken
- 68** Kippen houden
- 73** Berghutten
- 74** Kustoogst
- 78** Bloemenzalf
- 81** Het water op
- 82** Natuurlijke navigatie
- 86** Dierensporen
- 89** Jam maken

HERFST

- 95** Nachtwandelingen
- 96** Winterse bladgroenten
- 98** Sterrenkijken
- 103** Wilde shampoo
- 104** Paddenstoelen zoeken
- 108** Een vogelvoederhuisje maken
- 110** Wildlife spotten
- 114** Wilde koffie
- 116** Simpel zuurdesem
- 121** Bosbaden
- 122** Outdoor-vrijwilligerswerk
- 124** Haagrecepten
- 126** Vogelspotten

WINTER

- 134** Boomklimmen
- 136** Weer voorspellen
- 140** Compost maken
- 143** Uilen onder de maan
- 144** Plasticvrij leven
- 146** Krans maken
- 148** Wolken spotten
- 152** Plukthee
- 154** Mandenvlechten
- 159** Handgemaakte kaarten
- 160** Milieu-uitjes
- 162** Gepofte kastanjes en sloe gin
- 164** Sporen in de sneeuw
- 169** Richtlijnen voor wildplukken
- 171** Over de auteur en illustrator
- 172** Woordenlijst
- 174** Register

INLEIDING

HOE HET BEGON: MIJN VERHAAL

Het begon allemaal eenvoudig: bij mijn voornemen voor het nieuwe jaar om meer zonsopgangen te bekijken. Vanaf de heuvel achter onze cottage in Wales had ik het begin van de dag rood zien kleuren en dat had me aan het denken gezet. Welke andere stappen kon ik zetten om mijn band met de natuur en de seizoenen te herstellen? Ik besloot mezelf een aantal haalbare weekdoelen te stellen en in een dagboek bij te houden wat ik leerde.

Dit idee om meer in contact te komen met de natuur kwam niet helemaal uit het niets bij me op. Terug naar vijf jaar daarvoor: toen dacht ik dat ik alles wel zo'n beetje gezien had. Ik had tien jaar gewerkt als freelance adventure tekstschrijver: ik deed wat ik leuk vond – trailrunning en skiën bijvoorbeeld – en schreef daar vervolgens over. Tot ik geblesseerd raakte aan mijn achillespees. Ik moest noodgedwongen rustiger aan doen en begon te experimenteren met andere manieren om de natuur te beleven. Toen ontdekte ik iets wonderlijks.

In plaats van al mijn spieren te trainen, sprak ik met activiteiten als wildzwemmen, tekenen en houtbewerking al mijn zintuigen aan. Op deze manier in de natuur

ondergedompeld worden vervulde me van iets wat ik nog niet kende. Niet langer raasde ik door het landschap: ik voelde me er diep in geworteld. Ik begon me te realiseren hoe weinig ik eigenlijk wist van het leven en hoeveel er nog te leren viel.

Daarnaast wilde ik iets voor het milieu betekenen. Zoals zoveel mensen in deze tijden van klimaatverandering had ik wel pogingen gedaan om bewuster te leven en minder afval te produceren, maar ik wilde er een leuker proces van maken. Ik wilde me focussen op manieren om mijn impact te minimaliseren en daarbij mijn eigen leven ook mooier maken door mijn relatie met de natuur te verbeteren.

Mijn uitdaging begon goed: in de lente en zomer van 2019 kon ik bijna wekelijks nieuwe projecten afvinken, variërend van bushcraft tot wildplukken, en van huis-, tuin- en keukendeetjes tot wild spotten. Deze projecten bleken als puzzelstukjes in elkaar te passen en reflecteerden de harmonieuze verbindingen in de natuur. Ik begon me af te vragen of mijn ervaringen anderen ook zouden kunnen helpen om hun leven wilder te maken.

HOE GEBRUIK JE DIT BOEK?

Aangezien er door het hele boek heen dagboekfragmenten staan, zal de oplettende lezer een verschuiving van Wales naar Nieuw-Zeeland opmerken tegen het eind van de zomer. Maar dit boek gaat niet over mij, het gaat over jou. Het zijn mijn ervaringen, geordend in een boek met eenvoudige weekprojecten die jij een jaar lang kunt uitvoeren.

Maar omdat elk project in dit boek een opzichzelfstaande activiteit is, kun je er ook doorheen bladeren en ze allemaal bekijken tot je iets vindt wat je wilt proberen: veel van de ideeën zijn het hele jaar door uitvoerbaar. Voor een klein aantal projecten heb je speciaal gereedschap nodig, maar bij de meeste kun je uit de

voeten met de beste toolkit die je ooit zult bezitten: je eigen zintuigen.

Bij sommige onderwerpen breng ik mijn expertise in, en bij andere breng ik de kracht van de eerste indruk in, gecontroleerd door experts op dat gebied. Deze twee tegenovergestelde perspectieven hielpen me dit boek te schrijven. Terwijl ik bedolven onder een plakkerige laag deeg brood probeerde te bakken, realiseerde ik me namelijk dat experts niet per se goed zijn in iets uitleggen aan beginners – ze veronderstellen toch altijd een bepaalde basiskennis.

In dit boek heb ik geprobeerd om de projecten en verhalen heel precies en simpel te beschrijven zodat je er direct mee aan de slag kunt.

Zullen we maar gauw beginnen?

Sarah

LENTE

MOESTUINIËREN

Wist je dat moestuinieren als een natuurlijk antidepressivum werkt? Een microbe die je in de grond vindt, *Mycobacterium vaccae*, stimuleert de serotonineproductie. Er zijn nog veel meer redenen om je eigen voedsel te kweken, van de voldoening van het zelfvoorzienend zijn tot de smaak en gezondheidsvoordelen van biologisch eten. Ik vroeg tuinierende vrienden wat de gemakkelijkst te kweken groenten zijn en hoe ik dat moest aanpakken. Ik dacht altijd dat ik geen tijd had om mijn eigen moestuin aan te leggen, maar toen ik eenmaal was begonnen, bleek het heel simpel te zijn.

GENOEG RUIMTE

De simpelste optie is een verhoogd bed van planken maken, want daar kun je zelf vruchtbare, goed doorlatende aarde in doen. Als je het bed boven op (tuin)grond bouwt, maak het dan 15-30 centimeter diep; houd op harde oppervlakken 50 centimeter aan, met een laag van 10 centimeter aan kleine steentjes onderin voor de afwatering.

WEINIG RUIMTE

Werk met potten of probeer iets origineels te scoren bij een kringloopwinkel: je kunt groenten verbouwen in praktisch alles waar tuinaarde in blijft zitten en drainagegaten in kunnen worden gemaakt, van voedertroggen tot wijnkratten. Je kunt zelfs ondiep wortelende gewassen zoals kruiden, radijsjes en pluksla kweken in blikken die je aan een hekwerk hangt.

'Een tuin verzorgen is niet alleen voedsel voor je lichaam, maar ook voor je ziel.'

- Alfred Austin

HEEL WEINIG RUIMTE

Je kunt altijd nog bonen en zaden laten kiemen – dat verhoogt hun voedingswaarde. Het enige wat je nodig hebt is zaad, een schone pot of plastic bakje en wat vochtig, natuurlijk weefsel (wol, katoen; of watten). Je kunt zelfs microgroenten opkweken in een eierdoos op een zonnige vensterbank. Ze zijn heerlijk op een broodje of in een salade.

BUITEN KWEKEN

1. Kies een zonnige, beschutte plek.
2. Vul verhoogde bedden en potten met een mengsel van compost en bovengrond (blz. 173) of potgrond.
3. Volg de zaai- of plantafstand die op zaadzakjes of plantetiketten staat vermeld.
4. Geef met stokjes of beschilderde stenen aan wat waar staat.
5. Houd de grond vochtig.
6. Trek onkruid uit voordat het gaat bloeien en zaad verspreidt.

MINDFUL WANDELEN

Je voeten op de grond en je hart open: ik heb gemerkt dat deze simpele mindfulle looptechniek longenvol lucht oplevert en tegelijk je hoofd leegmaakt. Ik realiseer me hierdoor ook altijd hoeveel tijd ik doorbrenge in het verleden of de toekomst en hoe zelden ik echt in het hier en nu leef. Als je 5 minuten besteedt aan elke stap hieronder, kost dat in totaal een halfuur. Ik pas dit aan de hoeveel tijd die ik heb aan.

AAN DE SLAG

Je voetstappen vormen een echo van het ritme van je hartslag en brengen je zo in een ideale bewuste staat voor meditatie. Als je gedachten tijdens deze oefening afdwalen, sla die gedachten dan in je hoofd op voor later en gebruik de volgende stappen om opnieuw te beginnen.

1. EERSTE STAPPEN

Haal tijdens het lopen een paar keer diep adem. Neem het gevoel van je voeten waar die de grond raken en het ritme van je lichaam, van rechts naar links. Als zich gedachten opdringen, herinner jezelf er dan aan dat ze geen realiteit zijn maar gewoon gedachten. Neem onderwerpen of gedachtepatronen waar je in vastloopt waar en laat ze dan los.

2. LICHAAM

Scan je hele lijf; hoe voelt dat? Misschien merk je wel ineens dat je sjokt of dat je ergens spanning vasthoudt. Pas dit aan zodat je op een ontspannen manier loopt maar met een rechte houding. Neem externe fysieke sensaties bewust waar, zoals zonneschijn of een briesje.

6. TERUG

Breng je aandacht terug naar de fysieke sensaties van het wandelen. Kijk hoe je voeten de grond raken en hoe je lichaam zich bij elke stap beweegt. Denk na het wandelen na over hoe je deze mate van bewustzijn in andere delen van je dag kunt krijgen.

5. NEUS

Adem diep in door je neus en kijk of je iets ruikt, zonder je geest te laten verdwijnen in vragen over waar de geuren vandaan komen, en of ze lekker zijn of niet.

'Ik voelde mijn longen opzwellen door het toestromende landschap – lucht, bergen, bomen, mensen. Ik dacht: dit is het dus, gelukkig zijn.'

– Sylvia Plath

4. OREN

Als ik me focus op mijn oren, ontdek ik vaak geluiden die anders volledig langs me heen waren gegaan. Vogels en andere dieren, water, mensen, gepraat, auto's. Probeer niet te veel na te denken over wat je hoort of waar het geluid vandaan komt: luister alleen.

3. OGEN

Let aandachtig op kleuren en texturen, licht en schaduw, beweging en stilstand. Ritselende blaadjes bijvoorbeeld, of regendruppels die langs een lantaarnpaal glijden. Met een open, nieuwsgierige blik kijk je naar alle sensaties die in je opkomen, zonder te blijven hangen bij iets speciaals.

ZOMER

WILDZWEMMEN

Nadat ik om me heen had gekeken of ik alleen was, zette ik mijn rugzak neer, schudde mijn menselijke reserves van me af en stapte het meer in – een pure, vreedzame vreugde. Naarmate mijn benen wendden aan de temperatuur, voelde het alsof ze in het water smolten. Heerlijk mosachtige wierkussens trokken mijn aandacht naar mijn tenen: ik stopte met denken. En toen stond ik op gelijke hoogte met de schaatsenrijders. Als je ondergedompeld bent, accepteren waterwezens – van kikkers tot zeeleeuwen – je gewoon als een van hen. Hoe bijzonder!

Modern onderzoek wijst er steeds vaker op dat mensen ooit semi-aquatisch waren. Dat toen onze voorouders uit de bomen kwamen, ze niet over de savannen gingen zwerven, zoals oorspronkelijk werd aangenomen, maar dat ze zich eerst aan de kust vestigden en daar leerden hoe ze op zeedieren konden jagen voordat ze evolueerden tot een snellere soort. Fascinerende fysiologische veranderingen worden getriggerd als we zwemmen, en het zwemvermogen van de mens is

superieur aan dat van vrijwel alle andere landzoogdieren.

Het grootste deel van mijn leven had ik echter aan wal doorgebracht, als echte landrot. Wel had ik als fanatieke trailrunner mijn zinnen gezet op sporen, en trokken een rivier, meer of waterval om die reden soms mijn blik, maar ik had nooit stilgestaan bij de diepere mogelijkheden van water. Tot ik enkele jaren geleden mijn achillespees verrekte – en dat triggerde mijn metaforische achilleshiel ook. Veroordeeld tot de bank werd mijn stemming er niet beter op.

Geïntrigeerd deed ik onderzoek naar natuurlijke ‘drugs’. Ik wist al dat hoe intensiever je traint, hoe meer en vaker je beloond wordt met een goed gevoel, met dank aan de serotonine en endorfine die je hersenen vrijgeeft. Maar ik deed in de subjectieve schaduwen nog een interessante ontdekking: intensiteit hoefde niet per se ‘verder’ of ‘sneller’ te betekenen. Koudwaterzwemmers, bijvoorbeeld, spraken lyrisch over de *afterglow*, een soort inwendig nagloeien.

KAMPVUURKOKEN

Een heuvel belet 's avonds het zonlicht om onze kleine Welshe cottage te bereiken. Daarom gaan we op zomeravonden graag naar de kust om de zonsondergang te bewonderen en intussen te koken. We hoeven ons niet te haasten om terug te gaan en dus kunnen we ontspannen en ons resetten op het ritme van vogelgeluiden of beukende golven. Informeer wel altijd even of open vuur of koken toegestaan is op de plek waar je heen wilt, want dat mag niet overal.

GEEN GESCHIKTE KAMPVUURPLEK?

Is er geen geschikte plek voor een kampvuur in de buurt? Je kunt ook een vuurschaal op pootjes voor in je tuin aanschaffen, of investeren in een kampeerfornuis – feitelijk een simpele, draagbare kookplaat; of neem een eenvoudig kampeergasje mee. Vraag advies in een outdoorwinkel, want er is van alles op dit gebied en voor verschillende budgetten.

NIETS VERGETEN?

Wij bewaren ons kampeerkookgerei altijd in een tas, zodat we niets belangrijks vergeten: lucifers, scherp mes, snijplank, houten lepel, messen, vorken, lepels, kopjes, kommen, borden, aluminiumfolie, zout en peper en insectenspray.

ALUMINIUMFOLIE

Wikkel voedsel als (pof)aardappels, maiskolven, vis en appels in een dubbele laag aluminiumfolie en leg ze rechtstreeks tussen de gloeiende houtskool.

VERANTWOORDE KAMPVUREN

Zie bladzijden 38-39 voor advies over verantwoorde kampvuren. Meestal kook je niet rechtstreeks boven vlammen, die je voedsel zullen verschroeien, maar boven gloeiende houtskool, zoals kooltjes bij een barbecue. Schraap terwijl het kampvuur brandt wat gloeiende houtskool opzij en kook daarboven.

SPIESEN

Neem metalen spiesen, of maak je eigen door het eind van een takje van groen, niet-giftig hout, zoals berk of beuk, scherp te maken. Rijg het voedsel eraan en houd het boven de gloeiende houtskool. Of leg het takje over de kooltjes met behulp van twee Y-vormige takjes of stenen. Ideaal voor marshmallows, hele vis, kebabs en worstjes.

KAMPVUURBROODJES

Meng (thuis) 1 theelepel gedroogde gist, 270 gram bloem, 250 milliliter warm water, 2 eetlepels olijfolie en 1 theelepel zout tot een vochtig deeg. Laat afgedekt op een warme plek 1 uur rijzen. Rol tot een lange worst, wikkel deze rond een stokje en bak boven het vuur (zie Spiesen, hierboven), tot de broodjes bruin zijn.

KOOKPOT

Een 'Dutch oven', een speciale gietijzeren pan, is onmisbaar bij kampvuurkoken. Zet hem tussen het brandende hout en je kunt er vrijwel alles in bereiden wat je normaal op het fornuis maakt, van gebakken eieren met spek tot stoofpotjes. Schep ook gloeiend houtskool op het bijbehorende platte deksel en je hebt een minioven.

KAMPVUUR-BARBEQUE

Neem gewoon het rooster van je barbecue mee en leg het op vier grote stenen boven de gloeiende houtskool. Door de hoogte te veranderen heb je beheersing over de hitte en over de snelheid van bereiding. Geschikt voor alles wat je normaal zou roosteren op een barbecue.

HERFST

NACHTWANDELINGEN

'Ik ben dol op nachtelijke wandelingen. De wereld bevalt me dan een stuk beter, niet zo luid, niet zo snel, niet zo druk, en een stuk mysterieuzer.'

- Cornelia Funke

De deur van de camper klonk luid toen ik hem dichtschoof in de koele, tintelfrisse lucht, terwijl Rob alleen achterbleef met zijn boek. We waren aan het kamperen aan de kust, en het was een heldere, maanverlichte avond: perfect voor een vredige nachtwandeling. Vingers van maneschijn streken langs een poeltje, waar de keien zilverachtig in opglommen. Ik zag fascinerende schaduwen en fonkelende, bevroren grassen langs het pad naar het strand.

Veel van het leven op aarde, bedacht ik, is zowel afgestemd op de maan als op de zon. Stormvogels, bijvoorbeeld, beginnen hun jaarlijkse migratie als er 12,5 uur daglicht is en arriveren altijd onder een vollemaan, terwijl koralen de vollemaan gebruiken en de duur van de dag om hun massale broedtijd te timen. Ook mensen vallen in deze categorie: denk maar aan de herkomst van het woord 'maand' en 'menstruatie'.

Waarom, vroeg ik me af, wandelen de meeste mensen dan toch liever niet 's nachts? Het is een overlevingsinstinct, vermoedde ik: ons belangrijkste zintuig is ons zicht, dus functioneren we 's nachts minder goed. En aangezien onze methoden om het donker te bestrijden steeds geavan-

ceerder werden, van kampvuur tot kaars, gloeilamp en laptop, zijn we niet alleen het natuurlijke daglichtritme kwijtgeraakt maar gebruiken velen van ons ook nooit meer ons ingebouwde nachtzicht.

Wist je dat als het licht dimt tot een bepaald niveau, het menselijk oog een 45 minuten durend 'donker-aanpassingsproces' begint? Daarbij nemen de lichtgevoelige cellen in onze ogen die het licht naar grijs tinten vertalen, het geleidelijk over van de kegeltjes die helder licht omzetten in highdefinition-kleuren. Onder een heldere nachthemel is het verbazingwekkend hoe goed het menselijk oog werkt. Terwijl ik dit dacht, zag ik ineens een boomstam op het strand zand over zichzelf heen gooien. Mijn ogen hadden zich klaarblijkelijk nog niet helemaal aangepast.

Geschrokken frummelde ik aan mijn zaklamp voor de roodlichtmodus: wit licht zal je donkeraanpassing resetten en verjaagt wilde dieren, maar dat gebeurt niet met rood; veel nachtdieren kunnen deze niet-verblindende kleur helemaal niet zien. De 'boomstam' bleek niet één, maar twee zeeleeuwen te zijn. Aan land gaan deze dieren vaak lekker dicht bij elkaar zitten voor warmte en bescherming. Met bonzend hart haastte ik me naar de camper om onder mijn dekbed te kruipen. Survivalinstincten hebben, zo bleek maar weer, diepe wortels.

VOGELSPOTTEN

'Als je je om de vogels bekommert, bekommer je je om het merendeel van de grote problemen in de wereld.'

- Thomas Lovejoy

Met zijn twee enorme ramen aan de voorzijde is ons huisje net een grote bril die uit een verbandje van inheems struikgewas piept. Neergestreken op een heuvel, gefocust op de lichtshows van zee en lucht, rijst het huisje boven alles uit. Het aardse leven echter – kwebbelend, schrokken, kibbelend, flirtend – dringt constant via de kleinere zijramen binnen, dankzij de plaatselijke vogels. Steeds als ik onze compost-emmer leeg, flitst een kleine, fladderende waaierschaar naar beneden om met me te

flirten; koket piepend en waaiend met zijn staart vanaf de waslijn. Daarna gaat mijn dag altijd weer een beetje vrolijker verder. Sommige van de Nieuw-Zeelandse inheemse vogels zijn instinctief eerder nieuwsgierig naar mensen dan dat ze bang voor hen zijn. Misschien omdat ze tot voor kort, geologisch gesproken dan, nog nooit een zoogdier hadden gezien: de eerste kolonisten vanuit Polynesië roeiden erheen in de 13e eeuw. Ik vind deze charismatische wezens nu heel charmant, maar pas

de laatste paar jaar ben ik vogels bewust gaan zien. Wat wekte mijn interesse? Ik denk dat het begon met de ontdekking dat vogels de piepkleine dinosaurussen zijn die niet zijn gestorven. Mensen sloegen 6 miljoen jaar geleden een ander pad in dan de apen; een oogwenk vergeleken met vogels, die 145 miljoen jaar eerder uit de dinosaurussen voortkwamen. Een select paar doorstond de massa-uitsterving, en die maakten daarna een vliegende start. Ze nestelden in elke uithoek van de

WINTER

SPOREN IN DE SNEEUW

'Deze sporen maken lopen op een winterheuvel tot een waar genoegen. Je weet je vergezeld, ook al is het niet op dat moment. Een springende haas, een vos die zijn pluimstaart voortsleept, de sneeuwhoender met zijn forse pootafdrukken, die van de plevier zo fijntjes, edelherten en reeën: ze zijn hier allemaal langsgesproken.'

- uit: *De levende berg*, Nan Shepherd
(vert. Pauline Slot)

Een uur voor zonsopgang. Toen ik het huisje uit stapte, knerpte er een poedersuikerlaag onder mijn voeten. De kleuren die de sneeuw reflecteerden, hadden de levendigheid van verse verf: een eendeneigroene lucht, roze wolken en een turkooizen zee. Er was een verstilde atmosfeer vol mogelijkheden – de stilte leek meer op een zachte uitademing – terwijl de vlokken een deken vormden. Het was echter geen lege

wereld. Na de sneeuwval komt het landschap tot leven met spookverhalen: de plek waar een vogel landde, of de plaats waar een ree in een wak stapte en er weer uit krabbelde. Terug in Wales stuitte ik eens op een fantastisch otterspoor: ze glijden graag, en deze had zijn buik als slee gebruikt, peddelend met zijn zwemvliesvoeten.

Toen ik de heuvel opliep, dacht ik terug aan mijn eerste verwilderproject: meer zonsopgangen zien. Ik was nog altijd geen echt ochtendmens, maar ik was wel ver-

liefd geworden op de magische andere wereld bij het ochtendgloren: het dierenleven, de kleuren en de rust. Ik had zoveel geleerd in mijn jaar van uitdagingen, en deze simpele stap had de deur geopend naar nieuwe werelden. Deze ochtend wilde ik eigenlijk gaan bosbaden en dieren sporen volgen om mijzelf onder te dompelen in de natuur en me mee te laten drijven door de tekenen die zij gaf. De vrijheid om mijn vaardigheden te oefenen voelde opwindend.

HANDGEMAAKTE KAARTEN

*‘De juiste definitie van “mens” is
“een dier dat brieven schrijft”.’*

- Lewis Carroll

Emma's handschrift. Met een blij gevoel sloot ik de brievenbus weer en ging gauw terug het huisje in. Zoals Harper Lee ooit schreef aan Oprah Winfrey: 'Sommige dingen zouden moeten plaatsvinden op zacht papier, niet op koud metaal.' Er zijn vele redenen om brieven te schrijven. Het is een therapeutische vorm van creativiteit en zelfreflectie, een ontspannende en betrokken manier om in contact te blijven met verre vrienden, en je creëert een archief van herinneringen.

Toen ik jonger was, werden de brieven die mijn penvriendin en ik naar elkaar stuurden steeds dikker, tot het hele pakken waren boordevol onthullingen en verhalen neergekrabbeld op allerlei soorten papier, samen met kaartjes en kleine briefcadeautjes, zoals postzegels. Naarmate ik ouder werd, en mijn leven opgeslokt werd door e-mails en appjes, nam de hoeveelheid kaarten en brieven die ik verstuurde geleidelijk af. Toen ik ver weg woonde van mijn familie en vrienden inspireerde mij dat om het verleden nieuw leven in te blazen, naast een andere gewoonte die ik zo leuk had gevonden toen ik jonger was: bloemen drogen.

De winter heeft onze tuin gereduceerd

tot een paar spatten kleur: paarse viooltjes, lavendel, warmroze winterbloeiende heide en een groep sneeuwkllokjes onder een boom. Gelukkig zijn die allemaal geschikt om te drogen: je kunt dikke, sappige bloemen en stelen beter vermijden, herinnerde ik me, want die worden vaak bruin of schimmelig tijdens het droogproces.

Ik droeg mijn pluksels voorzichtig naar binnen, opende met een klap een zware encyclopedie en begon mijn planten te schikken: ik spreidde de bladeren om ze zo min mogelijk te laten overlappen, drukte zachtjes de bloemhoofdjes aan met mijn duim en probeerde platte vormen te creëren die er levensecht uitzagen.

Toen deed ik het boek voorzichtig dicht en stapelde er meer zware boeken bovenop. Na een paar dagen bekeek ik ze en herschikte een paar verdwaalde bloemblaadjes. En na een paar weken onthulde het geopende boek planten die volledig gedroogd en broos waren.

Met een pincet schikte ik de bloemen op een blanco kaart. Ik plakte ze met weinig lijm op hun plek en liet ze drogen. Daarna pauzeerde ik, met mijn pen boven de kaart. Wat zou ik schrijven? Een deel van het plezier was, zo herinnerde ik me, de verbinding die je kunt voelen door het briefschrijven zelf. Je biedt je kwetsbaarheid en oprechtheid aan als je schrijft, vrij van elke druk om 'te moeten schrijven'. Even later krabbelde ik er lustig op los.

